บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย

เรื่อง การพิจารณาลดหย่อนค่าเปรียบเทียบปรับและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการชำระค่าธรรมเนียม ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ด้วยนายA กรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทB มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้พิจารณาทบทวนแนวทางปฏิบัติหรือระเบียบของราชการส่วนท้องถิ่นกรณีการชำระค่าธรรมเนียมล่าช้าของผู้ประกอบกิจการและขอให้พิจารณาลดหย่อนค่าเปรียบเทียบปรับ กรณีสำนักงานเทศบาลนครC ได้มีหนังสือแจ้งมติคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เปรียบเทียบปรับบริษัทB เป็นจำนวนเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) ในข้อหากระทำความผิดฝ่าฝืนตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีรายละเอียดดังนี้

บริษัทB (ทะเบียนโรงงานที่ ๐๐๐) ตั้งอยู่ที่จังหวัดค. ดำเนินกิจการผลิตของใช้พลาสติกสำหรับสินค้าประดับยนต์ ตลอดระยะเวลากว่า ๓๐ ปี โรงงานได้ปฏิบัติตามกฎหมายและชำระภาษีรายปี ภาษีโรงเรือน รวมถึงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ อย่างถูกต้องต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่เนื่องจากไม่ได้รับจดหมายแจ้งเตือนกำหนดเวลาการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ซึ่งปกติจะอยู่ในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคมของทุกปี) ประกอบกับผู้บริหารชุดใหม่ขาดประสบการณ์และไม่มีข้อมูลระบบเอกสารเดิม จึงทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนและมิได้ไปดำเนินการต่ออายุใบอนุญาตตามกำหนดเวลา เมื่อเจ้าหน้าที่เทศบาลนครC ได้เข้ามาตรวจสอบและแจ้งข้อผิดพลาดในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ทางบริษัทฯ ยอมรับในข้อผิดพลาดดังกล่าวด้วยความนอบน้อม และได้รีบเดินทางไปติดต่อสำนักงานเทศบาลนครC ทันที เพื่อขอชำระค่าธรรมเนียมย้อนหลังรวมถึงเบี้ยปรับตามกฎหมาย ทว่าได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีการเก็บฐานข้อมูลการชำระเงินเดิมไว้ และแจ้งว่าหากล่าช้าแม้เพียง ๑ วัน จะต้องเริ่มกระบวนการขออนุญาตใหม่ทั้งหมด เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันชะลอตัวอย่างรุนแรง ส่งผลให้โรงงานซึ่งเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก (SMEs) ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินอย่างหนัก การลงโทษเปรียบเทียบปรับเป็นจำนวนเงินสูงถึง ๘๐,๐๐๐ บาท เมื่อเปรียบเทียบกับค่าธรรมเนียมรายปี ๑,๐๐๐ บาท ในการต่อใบอนุญาต ถือเป็นสัดส่วน ๘๐ เท่า และถือว่าเป็นค่าปรับที่สูงมาก ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเงินทุนหมุนเวียนที่จำเป็นต้องใช้ในการจ่ายค่าจ้างแรงงานพนักงานและค่าใช้จ่ายคงที่ในการประคองกิจการให้สามารถอยู่รอดได้ในวิกฤตเศรษฐกิจนี้ ดังนั้น บริษัทฯ จึงขอความอนุเคราะห์ ดังนี้ (๑) ขอให้พิจารณาทบทวนแนวทางปฏิบัติหรือระเบียบของราชการส่วนท้องถิ่นกรณีการชำระค่าธรรมเนียมล่าช้าของผู้ประกอบกิจการ และ (๒) ขอให้พิจารณาลดหย่อนค่าเปรียบเทียบปรับ

กรมอนามัย ได้พิจารณาข้อมูลข้อเท็จจริงของบริษัทB และวิเคราะห์ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบกับเทียบเคียงบันทึกตอบข้อหารือกรมอนามัย เรื่องเสร็จที่ ๓๐/๒๕๖๕, บันทึกตอบข้อหารือกรมอนามัย เรื่องเสร็จที่ ๑๘/๒๕๖๘, บันทึกตอบข้อหารือกรมอนามัย เรื่องเสร็จที่ ๘/๒๕๖๙ และบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔๕/๒๕๖๔ แล้ว มีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ : การขอให้พิจารณาทบทวนแนวทางปฏิบัติหรือระเบียบของราชการส่วนท้องถิ่นกรณีการชำระค่าธรรมเนียมล่าช้าของผู้ประกอบกิจการ

---

[๑] ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/ ลงวันที่ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ซึ่งกรมอนามัยมีถึงนายA

ความเห็น : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๕[๒] กำหนดให้ใบอนุญาตมีอายุ ๑ ปี และผู้รับใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ โดยหากข้อเท็จจริงพบว่า ผู้รับใบอนุญาตไม่ได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตพร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ ตามความในมาตรา ๕๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ ถือเป็นการขาดต่ออายุใบอนุญาต ในกรณีนี้ผู้ประกอบกิจการจะต้องดำเนินการยื่นขอรับใบอนุญาตเสมือนผู้ประกอบกิจการรายใหม่ โดยเทียบเคียงกับบันทึกตอบข้อหารือกรมอนามัย เรื่องเสร็จที่ ๑๘/๒๕๖๘ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาตนั้นให้ปฏิบัติเป็นไปตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๕๔[๓] แห่งพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อราชการส่วนท้องถิ่นได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกระบวนการขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ตามความในมาตรา ๕๖[๔] แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ นอกจากนี้ แนวทางการขอต่ออายุใบอนุญาตนั้น ผู้รับใบอนุญาตสามารถขอชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตได้ โดยเมื่อผู้ประกอบกิจการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้ถือว่าผู้ประกอบกิจการได้รับอนุญาตแล้ว เพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรา ๑๒[๕] แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่มีเจตนารมณ์ในการอำนวยความสะดวกและลดภาระให้แก่ประชาชน

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

[๒] **มาตรา ๕๕** บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้ใช้ได้เพียงในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอพร้อมกับเสียค่าธรรมเนียมแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอต่ออายุใบอนุญาต และการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

[๓] **มาตรา ๕๔** ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้การประกอบกิจการใดหรือการกระทำใดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาตในเรื่องนั้นได้

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง

[๔] **มาตรา ๕๖** เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมดและแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราวเดียวกัน และในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออนุญาต ก็ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำขอ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ ผู้ขออนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่ อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้งให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตาม วรรคสองหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วนั้น แล้วแต่กรณี

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

[๕] **มาตรา ๑๒** ในกรณีที่กฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้นมีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่เห็นได้ว่าผู้ได้รับใบอนุญาตจะประกอบกิจการ หรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกัน คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ และเมื่อหน่วยงานซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตได้รับค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว ให้ออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับใบอนุญาตโดยเร็ว และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้รับการต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ แล้ว

ในกระบวนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตโดยกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตสามารถชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ซึ่งมาตรา ๓[๖] แห่งพระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นหนึ่งในกฎหมายที่พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้กำหนดให้ใช้วิธีการชำระค่าธรรมเนียมแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต โดยผู้รับใบอนุญาตอาจชำระคาธรรมเนียมการตออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอตออายุใบอนุญาตได้ ประกอบกับมาตรา ๔[๗] แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ที่กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาต (ผู้ประกอบกิจการ) สามารถขอชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต โดยสามารถชำระค่าธรรมเนียม ณ สถานที่ทำการของผู้อนุญาต (ราชการส่วนท้องถิ่น) หรือผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่งที่เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และมาตรา ๕[๘] แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตสามารถขอชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต โดยเมื่อผู้ประกอบกิจการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้ถือว่าผู้ประกอบกิจการได้รับอนุญาตแล้ว กรณีที่ไม่สามารถออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตได้ ให้ออกหลักฐานการรับเงินให้แก่ผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าหลักฐานการรับเงินดังกล่าวเป็นหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตจนกว่าผู้รับใบอนุญาต จะได้รับหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เนื่องจากพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชกฤษฎีกาการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นการกำหนดเฉพาะกระบวนการในการต่ออายุใบอนุญาตเพิ่มเติม จากกรณีการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตตามที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะ และเป็นเพียงการแสดงความประสงค์ของผู้รับใบอนุญาตที่จะประกอบกิจการต่อเนื่องกันไป โดยผู้รับใบอนุญาตยังคงมีหน้าที่ต้องประกอบกิจการให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายตลอดระยะเวลาระหว่างการประกอบกิจการการต่ออายุใบอนุญาตจึงไม่กระทบถึงกระบวนการหรือการดำเนินการในส่วนอื่นที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะ ทั้งนี้ หากราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบสถานประกอบกิจการแล้ว พบว่ามีการปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระกรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาตนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถออกคำสั่งทางปกครองพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตได้แล้วแต่กรณี โดยเทียบเคียงจากบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุ

พระราชกฤษฎีกาการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต พ.ศ. ๒๕๖๔

[๖] **มาตรา ๓** การต่ออายุใบอนุญาตตามรายชื่อพระราชบัญญัติและประเภทของใบอนุญาต ที่กำหนดในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ผู้รับใบอนุญาตอาจชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตได้

[๗] **มาตรา ๔** ผู้รับใบอนุญาตซึ่งประสงค์จะชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น ณ สถานที่ทำการของผู้อนุญาต หรือ ผ่านช่องทางหนึ่งช่องทางใดดังต่อไปนี้

(๑) จุดบริการรับชำระค่าธรรมเนียม

(๒) ธนาคาร

(๓) ศูนย์บริการร่วมหรือศูนย์รับคำขออนุญาต

(๔) ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

(๕) ช่องทางอื่นใดที่เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

[๘] **มาตรา ๕** ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการชำระค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๔ ก่อนวันที่ใบอนุญาตจะสิ้นอายุลง ทั้งนี้ ในกรณีที่กฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดเงื่อนเวลาการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตไว้เป็นประการใด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายนั้นด้วย และเมื่อชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้ออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้รับการต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ แล้ว

ในกรณีที่ไม่สามารถออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้รับชำระค่าธรรมเนียมออกหลักฐานการรับเงินให้แก่ผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าหลักฐานการรับเงินดังกล่าวเป็นหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตจนกว่าผู้รับใบอนุญาตจะได้รับหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

ใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔๕/๒๕๖๔ ทั้งนี้ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ “แนวทางการปฏิบัติในการต่ออายุใบอนุญาตตามพระราชกฤษฎีกาการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต พ.ศ. ๒๕๖๔ และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม” ดาวน์โหลดทางเว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย

ประเด็นที่ ๒ : การขอให้พิจารณาลดหย่อนค่าเปรียบเทียบปรับ

ความเห็น : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้มีบทบัญญัติกำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขพิจารณาลดหย่อนค่าปรับได้ เมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดให้อำนาจไว้ จึงไม่มีอำนาจพิจารณาลดหย่อนค่าเปรียบเทียบปรับได้ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๕[๙] วรรคหนึ่ง กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ มาตรา ๘๕ วรรคสอง กำหนดให้ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบ มาตรา ๘๕ วรรคสาม กำหนดให้ สำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คณะกรรมการเปรียบเทียบอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ด้วย มาตรา ๘๕ วรรคสี่ กำหนดให้ การเปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้มีบทบัญญัติกำหนดให้อำนาจแก่คณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการลดหย่อนค่าเปรียบเทียบปรับหรือมีอำนาจให้ผ่อนชำระค่าปรับได้หากคณะกรรมการเปรียบเทียบได้พิจารณากำหนดค่าปรับแล้วตามแบบเปรียบเทียบกำหนดค่าปรับ (ปท. ๑) แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งผู้ต้องหาจะต้องชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ตามความในมาตรา ๘๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

[๙] **มาตรา ๘๕** ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นกรรมการ และให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นเลขานุการ และให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบ

สำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คณะกรรมการเปรียบเทียบอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ด้วย

การเปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดไว้ว่า “เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” โดยหากผู้ต้องหาไม่ยินยอมเสียค่าปรับภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบการเปรียบเทียบ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนต่อไป ตามความในข้อ ๘ วรรคสาม ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย พ.ศ. ๒๕๖๓ ทั้งนี้ สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ “คู่มือแนวทางการปรับเป็นพินัยและการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๗” ดาวน์โหลดทางเว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย

อย่างไรก็ตาม ขณะนี้กรมอนามัยอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกรมอนามัยได้รับทราบความเดือดร้อนและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการต่ออายุใบอนุญาตและการชำระค่าธรรมเนียมของผู้ประกอบกิจการแล้ว และจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายต่อไป

กรมอนามัย
กองกฎหมาย
กรกฎาคม ๒๕๖๙

หมายเหตุ : - ความเห็นในประเด็นข้อหารือดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงความเห็นที่ยึดตามหลักการและเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับราชการส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงเป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการคดีต่อศาลได้

- ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย
หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้